

Vanliga frågor och svar om radon

Vad är radon?

Radon är en osynlig och luktfri gas, som bildas när grundämnet radium sönderfaller. Vid sönderfallet avges joniserande strålning. Miljö- och räddningstjänstnämnden har antagit en radonplan som anger hur förvaltningen ska arbeta med radonfrågor fram till 2020.

Vad finns det för hälsorisker med radon?

Radon följer med inandningsluften i luftrör och lungor när vi andas och man kan utveckla lungcancer. Strålsäkerhetsmyndigheten uppskattar att mellan 400–500 lungcancerfall per år orsakas av radon i inomhusmiljö. Ju längre tid du tillbringar i radonhus och ju högre halter du utsätter dig för, desto större är risken att du drabbas av lungcancer. Är du dessutom rökare ökar risken väsentligt. Det gäller även passiva rökare. Det tar mellan 15–40 år att utveckla sjukdomen.

Hur vet jag om jag bor i ett radonhus?

Det enda sättet att säkert veta om ditt hus har radon är att göra en radonmätning. Bästa tiden att mäta radon är under eldningssäsongen oktober–april. Mätningen ska göras under minst 2 månader, men bör göras under 3 månader för att man ska få ett rättvisande värde. Vissa markförhållanden ger mycket större risker än andra, så kallade högriskområden, men man kan ha radon i huset oavsett om man bor i hög- eller lågriskområde.

Om du har dricksvatten som tas från egen borrhälsbrunn bör du mäta radonet i vattnet.

Vad finns det för källor till radon i bostäder?

Det finns tre möjliga källor till radon i bostäder – byggnadsmaterial, dricksvattnet och markradon.

Markradon

Jordlagret består av 30–40% luft och radonhalten i jordluften är alltid mer än 5 000 Bq/m³ på en meters djup. Luftrycket inomhus är oftast lägre än utomhus och i marken. Är marken genomsläpplig och grundkonstruktionen otät kan därför radonhaltig jordluft sugas in i huset.

Exempel på typiska vägar där radonet kan komma in i huset:

- Sprickor i betonggolvet och i källarväggar
- Rör genomföringar för servisleddningar
- Kring och genom avloppsbrunnar
- Gamla rör genomföringar för el, avlopp m m som inte är tätade
- Jordgolvet
- Otäta rensluckor i golvbjälklaget

Byggnadsmaterial

Det är i regel endast lättbetong med alunskiffer, s k blåbetong, som kan ge problem med radon som kommer från byggnadsmaterialet. Tillverkningen av blåbetong pågick mellan 1929–1975.

Dricksvatten

Radon i dricksvatten kan ge höga radonhalter i inomhusluft eftersom radonavges till luften när man till exempel duschar eller spolrar i kranen. Det är däremot ingen större hälsofara att dricka radonhaltigt vatten.

Vad är gränsvärdet för radon i bostäder?

Riktvärdet för radon i bostäder är 200 Bq/m³. Halter över 200 Bq/m³ bedöms orsaka olägenheter för människors hälsa. Enligt Regeringens miljömål ska alla bostäder i Sverige ha nått det riktvärdet senast år 2020.

Årsmedelvärdet i min bostad var högre än 200 Bq/m³, vad gör jag nu?

Halter över 200 Bq/m³ bedöms vara en olägenhet för människors hälsa. Du bör se till att minska halterna av radon i din bostad. Börja med att ta reda på var i bostaden som radonet kommer in och därefter kan du få förslag på lämpliga åtgärder. Det kan en radonkonsult hjälpa till med. Verksamma konsulter inom området kan hittas bl.a. på branschorganisationen Svensk Radonförenings hemsida <http://www.svenskradonforening.se/start/>

Radonbidrag

Sedan år 2015 har möjligheten att ansöka om radonbidrag utgått. Sista ansökningsdatum var den 31 december 2014.

Åtgärder mot radon

Det finns olika åtgärder för att minska radon i bostäder, såsom tätning, byte av byggmaterial, förändring av ventilation etc. En radonkonsult kan hjälpa dig att föreslå de mest effektiva lösningarna. Läs mer i Boverkets broschyr "Åtgärder mot radon i bostäder". Broschyren kan laddas hem från <http://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2015/atgarder-mot-radon-i-bostader/>

Länkar till användbara hemsidor:

Boverkets informationssida om radon:
www.radonguiden.se

Strålsäkerhetsmyndigheten:
www.stralsakerhetsmyndigheten.se

**Har du frågor, ring gärna 016-710 10 00
och fråga efter en miljöinspektör på hälsoskydd.**